

Porast prebivalstva na svetu

Po seznamih demografskega urada Združenih narodov znaša število ljudi na svetu približno 3360 milijonov. Vsa ta množica se stiska na celinah, ki merijo skupno 149 milijonov km²; če pa odštejemo ledene površine na Antarktiki in velikanske afriške ter azijske puščave, najdemo komaj nekaj nad 110 milijonov km² za prebivanje ugodnih tal.

Človeštvo se pa neprestano množi in sicer za 167.000 ljudi na dan. Zato se bo do leta 2005 podvojilo. Črnogledci prerokujejo, da bodo tedaj hude lakote morale človeštvo, kar bo povzročalo vojne in bolezni. Po izjavah znanstvenikov FAO (Organizacija ZN za prehrano), ki prav te dni zboruje v Rimu, pa se v bodočnosti ni treba bati lakote spričo novih znanstvenih dosežkov za prehrano.

Zanimivi so tudi podatki o zemljepisni razprostranjenosti človeštva. V gospodarsko nerazvitih deželah živi 72 odstotkov ljudi; polovica teh samo v Aziji. Kitajska šteje 710 milijonov prebivalcev, Indija 500 milijonov. V prejšnjem stoletju se bo kitajsko prebivalstvo podvojilo, indijsko pa potrojilo.

Sovjetska zveza ima 233 milijonov ljudi, Združene države pa 200 milijonov. To so štirje kolosi po prebivalstvu. Redko prebivalstvo pa imata še vedno Afrika in Avstralija, da ne govorimo o Antarktiki.

Današnji svet je še zelo neenakomerno obljuden; značilno je tudi, da so najgostejše obljudene dežele — zahodnoevropske — tudi najbogatejše, kar dokazuje, da ni gosta obljudenost vzrok revščine, ampak gospodarska nerazvitost. To pa je zelo splošen izraz, ki ne pove nič določnega, posebno ne o vzrokih nerazvitosti. Ti vzroki so nepismenost, pomanjkanje šol in s tem nevednost, lenoba, predsodki (npr. proti uživanju mesa v Indiji), neučinkovita uprava, izkoriščanje vladanih po vladajočih, korupcija, razne poganske religije, ki odtujujejo ljudi stvarnosti ter jih napravljajo pasivne, itd.

(Nadaljevanje na 3. strani)

OBČNI ZBOR SLOV. SKUPNOSTI

Pod predsetvom bivšega nabrežinskega župana in sedanjega občinskega odbornika Josipa Terčona je bil v nedeljo, 12. t. m., v Trstu 3. redni občni zbor Slovenske skupnosti. Poročilo tajništva in sveta je prebral pokrajinski odbornik Saša Rudolf. Razume se, da je glavni del poročila obravnaval krizo, ki je v zadnjem času nastala med Slovensko skupnostjo in strankama leve sredine zaradi predlagane razširitve področja Ustanove tržaškega industrijskega pristanišča v dolinski občini, kot tudi zaradi določenih znakov nejasnosti in omahovanja pri izvajanju že začrtane nove politike do slovenske manjšine na Tržaškem in sploh v Italiji.

Po poročilu so tajništvo, svet in nadzorni odbor prejeli razrešnico, nato pa se je začela obširna, pestra in tu pa tam tudi polemična razprava o bodočih političnih smernicah Slovenske skupnosti. V razpravo so posegli Rudolf Marc, Matej Poštovan, Drago Legiša, Bogdan Berdon, Dušan Černe, Jože Skerk, Ivan Breclj, Mitja Bitežnik in še nekateri drugi.

Več govornikov je poudarilo nujno potrebo, da se v Slovenski skupnosti ponovno prouči in določi vloga, ki naj jo imajo v tej krovni slovenski politični organizaciji njene ustanovne skupine. Ti govorniki so namreč mnenja, da je treba politično akcijo Slovenske skupnosti podkrepiti z jasnejšo ideološko in natančnejšo programsko vsebino, k čemur lahko pripomorejo le posamezne ustanovne skupine, ki edine tudi morejo vzbuditi dialektično in demokratično konfrontacijo idej in mnenj, vnesti v politično akcijo potrebne dinamike ter preprečiti možnost monopolov in nevarnih odklonov pri vodstvenih organih skupne politične organizacije.

O konkretnem stališču, ki naj bi ga Slovenska skupnost zavzela v tem trenutku do strank leve sredine, so bila mnenja sicer deljena, vendar je prevladovalo mnenje, da je sredinsko-leva politika tudi za Slovensko skupnost edino veljavna in možna politična alternativa.

Kar zadeva vprašanje nadaljnje razširitve Industrijskega pristanišča v dolinski občini, so vsi govorniki soglašali, da bo predstavljal odvzem zemlje veliko gmotno škodo z vrsto drugih posledic na narodno in socialno življenje tamkajšnjega prebivalstva. Vsi so dalje soglašali, da mora slovenska politična organizacija v tem težavnem položaju sprejeti ukrepe, ki morejo najboljše zaščititi splošne koristi Slovencev. V tej zvezi so bile predložene tri resolucije, predlagatelji pa so se na povabilo predsedstva občnega zbora kasneje zedinili na enotno besedilo, ki je bilo sprejeto soglasno. Resolucija se glasi:

»Občni zbor Slovenske skupnosti v Trstu, zbran 12. novembra 1967, jemlje na znanje delo dosedanjega sveta in tajništva ter naroča novo izvoljenemu svetu in tajništvu, naj vztraja pri izvajanju sprejetih sklepov proti kršitvi sporazuma s strankami leve sredine.

Občni zbor ugotavlja, da se druge politične sile, v katerih sodelujejo Slovenci, niso pridružile Slovenski skupnosti za enotno borbo v obrambo življenjskih koristi prebivalstva dolinske občine. Zato zavzema svet in tajništvo, da v novem položaju, v katerem sta prisotnost in delavnost Slovenske skupnosti še bolj potrebni, proučita najboljši način za nadaljnjo splošno obrambo pravic in koristi slovenske narodne manjšine, kakor tudi prebivalstva dolinske občine.

Občni zbor je mnenja, da je leva sredina, ki je ustvarila novo ozračje v odnosih do Slovencev, kljub velikim težavam najbolj ustrežna za demokratično reševanje važnih odprtih vprašanj slovenske narodne manjšine, če je pripravljena ustvariti otipljive pogoje za dialog ter pospeševanje njenega obstoja in razvoja.

Stanje zamejskih Slovencev ne dopušča, da bi čakali v nedogled na izpolnitev ustavnih določil in Londonskega sporazuma za zaščito naše manjšine.

Zato občni zbor zahteva, da vladne stranke in oblasti sprejmejo brez zavlačevanja ukrepe, da se čim prej izdajo ustrezni zakoni za zaščito narodnih pravic ter kulturnih, gospodarskih in socialnih koristi slovenske manjšine, zlasti da se z ustreznim zakonom izvedejo določila londonskega memoranduma in posebnega statuta z dne 5. 10. 1954.

Obenem občni zbor nalaga svojim predstavnikom, da postavijo navedene zahteve v deželni in pokrajinski svet ter v občinskih svetih.

V pričakovanju razvoja dogodkov je občni zbor soglasno sklenil, naj dosedanje tajništvo in svet Slovenske skupnosti še dalje izvršujeta svoje dolžnosti, in sicer do novega zasedanja občnega zbora, ki bo sklicano najkasneje do 31. decembra 1967.

Strašna nesreča iz malomarnosti v Vidmu

V središču Vidma je nastala v sredo, zjutraj ob 8.28 strašna eksplozija, ki je zahtevala smrt petih oseb, 121 pa jih je bolj ali manj hudo ranjenih. Eksplozirala je celotna zaloga razstreliva v neprijavljenem trgovskem skladišču nekih prekupečevcev.

Eksplozija je bila tako močna, da je porušila več hiš, raztrgala avtomobile in povzročila vsaj eno milijardo škode. Šipe so popokale v razdalji poldruga kilometra od kraja eksplozije. Trije ljudje so bili ubiti v hipu eksplozije v hiši, ki je bila odda-

ljena samo 10 m od barake z razstrelivom. Dva sta umrla pozneje v bolnišnici; eden od obeh je otrok. Trije mrtvi so pripadali isti družini, v kateri pa je strašno ranjen še en otrok.

Eksplozija je povzročila paniko po vsem mestu. Doslej so morali izprazniti 37 stanovanj, ki jih je eksplozija razmaja. Vse mesto je še vedno pogreznjeno v žalost in grozo.

Preiskava je v teku. A očitno je, da je

(Nadaljevanje na 7. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 19. novembra ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojano; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 14.10 Sedem dni v svetu; 15.30 »Razsvetljeno okno«. Drama v treh dejanjih, napisal Alessandro Vardalo, prevedla Lelja Rehar. Igra R.O., režira Jože Peterlin; 17.30 Prijatelji zborovskega petja; 18.30 Iz pesniških gajev: »Aleardo Aleardi«, pripravil Franc Jeza; 20.30 Pod farnim zvonom župne cerkve v Števerjanu - pripravil Saša Martelanc; 21.00 Vaški ansambli; 21.20 Sodobna glasba.

• PONEDELJEK, 20. novembra, ob: 11.40 Radio za šole (za srednjo šolo); 13.30 Priljubljene melodije; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.40 Radio za šole (za srednjo šolo); 18.00 Polifonski zbor Italijanske Radiotelevizije iz Rima; 19.30 Moj prosti čas; 20.50 Kulturni odmevi; 22.30 Slovenski solisti. Mezzosopranistka Eva Novšak, pri klavirju Ljubo Rančigaj. Samospevi Marija Kogojca.

• TOREK, 21. novembra ob: 12.00 Pod farnim zvonom župne cerkve v Števerjanu; 17.20 Slovensčina za Slovence - pripravil prof. Martin Jevnikar; 17.40 Danilo Sedmak: Osnove psihologije: »Spomin«; 17.50 Mešani zbor »Ljube Bratuž« iz Gorice pod vodstvom Mirka Fileja; 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja - pripravil Danilo Lovrečič; 20.35 Leoš Janáček: »Zapiski iz mrtvega doma«, lirčna opera v treh dejanjih. V odmoru (približno ob 21.05) »Pogled za kulise«, pripravil Dušan Perot; 22.45 Črni cvet, jazzovska revija.

• SREDA, 23. novembra, ob: 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Brali smo za vas; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.20 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica; 17.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 18.30 Ljudske pesmi, pripravila Zmaga Kumer. Druge oddaja: »U clem Trste lučke ni, u Barkovljah gorijo tri«; 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja; 20.35 Simfonični koncert. Voči Carlo Franci. V odmoru (približno ob 21.15) »Za vašo knjižno policco«.

• ČETRTEK, 23. novembra, ob: 12.00 »Tri in ena - Sobotni variete«, besedilo Danila Lovrečiča; 17.20 Pregled zgodovine italijanskega slovstva; Marija Kaceln: »Humanizem«; 18.00 Istrske ljudske pesmi poje zbor »Sant'Antonio Vecchio« iz Treta; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji, Marjan Lipovšek: Druga suita za godalni orkester v c duru. Orkester Slovenske filharmonije vodi Samo Hubad; 19.10 Pisani ba'lončki, radijski tednik za najmlajše; 20.35 »Lepa Vida«, drama v petih dejanjih napisal Josip Vošnjak. Igra R.O., režira Jože Peterlin.

• PETEK, 24. novembra, ob: 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Gospodinja nakupuje, pripravila prof. Tone Penko; 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 19.10 Novele XX. stoletja; Luigi Santucci: »Angeli varuhi«, prevod Franca Jeza; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe.

• SOBOTA, 25. novembra, ob: 12.00 Kulturni odmevi; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.00 Avto-ali; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.00 Avto-ali - Oddaja za avtomobiliste; 16.15 Pregled slovenske dramatike, pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar. Tretja oddaja. Slovensko gledališče v dobi romantike in čitavnic. Prizore iz komedij »Varh« Davida Garricka in Andreja Smoleta, »V čitavnicah« Mirka Mahničja in »Župan« Miroslava Vilharia igra R.O., režira Jože Peterlin; 17.20 Dialekt - Cerkev v sodobnem svetu; 17.40 Lepo pisanje, vzori in zaledi mladega rodu pripravila Valerija Glavič-Venuti; 18.00 Zbor »Slavka Klavara« iz Maribora; 18.30 Veliki mojstri jazza: Tommy in Jimmy Dorsey; 19.10 Družinski obzorik; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 »Tri in ena - sobotni variete«, besedilo Danila Lovrečiča; 21.20 Vabilo na ples; 22.20 Za prijeten konec tedna.

TEDENSKI KOLEDARČEK

19. novembra, nedelja: Liza, Jelislava
20. novembra, ponedeljek, Srečko, Feliks
21. novembra, torek: Marija, Darinka
22. novembra, sredo: Cecilija, Cilka
23. novembra, četrtek: Klemen, Mile
24. novembra, petek: Janez, Ivan
25. novembra, sobota: Katarina, Katja

Kaj so pokazale nedeljske volitve v 174 občinah

V nedeljo so bile v 174 občinah v Italiji upravne volitve, ki sicer niso bile pomembne za celotno politično razmerje sil v Italiji, a za katere je seveda vladalo določeno zanimanje, kot za nekak političen barometer, ki naj bi pokazal razpoloženje volivcev.

»Na osnovi delnih rezultatov nedeljskih volitev je najbolj gotova ugotovitev ta: da je v volivnem telesu taka stabilnost, ki meji že na negibnost«, je zapisal uvodničar dnevnika »La Stampa«. Med 174 občinami, kjer so volili, je bilo 57 takih, ki imajo več kot 5000 prebivavcev, največji med njimi Forlì in Lecce.

Volitve so pokazale, da so vse velike stranke: krščanska demokracija, komunisti, združeni socialisti in liberalci, ohranili svoje postojanke. To velja zlasti za krščansko demokracijo. Ponekod je nekaj izgubila, ponekod pridobila, a v splošnem ni ničesar izgubila, pa tudi ne napredovala. Pri tem igrajo — in to velja tudi za druge stranke — pomembno vlogo lokalni dejavniki, priljubljenost ali nepriljubljenost katerega kandidata, katerega seveda — v nasprotju s parlamentarnimi volitvami — vsi poznajo. Krščanska demokracija včrpava nekaj glasov razkrajajoče se skrajne desnice, večino teh pa pobere, kot kaže, liberalna stranka.

Prvič se je zgodilo, da je postal kak flikitajec (tako imenujejo Mao Tse Tungove pristaše med italijanskimi komunisti) občinski svetovavec. To se je zgodilo v občini Campi Salentine v Južni Italiji; izvoljen je bil na »trokistično-leninistični listi«, ki je pobrala del glasov pravovernim komunistom. V splošnem pa ti vendar niso nazadovali, pa tudi ne napredovali. Tudi liberalci so v bistvu ostali, kjer so bili. Sorazmerno dobro so se držali socialisti, ker se je ustavilo dosedanje nazadovanje; celo precej so napredovali. Odjedli so glasove PSIUP. Ta stranka je izgubila skoraj po-

lovico glasov. Med manjšimi strankami je zelo pridobila republikanska stranka.

Volivni boj se je bil predvsem glede vprašanja ustanovitve dežel in deželnih avtonomij, v zvezi z dolgo in zagrizeno debato v parlamentu. Ker so pri volitvah nazadovali predvsem skrajneži na desni, liberalci pa niso napredovali, se lahko reče, da je desni tabor izgubil ta volivni boj, ker ljudstvo ni dalo prav njegovemu nasprotovanju deželam, ki pomenijo korak naprej k pravi ljudski samoupravi in demokraciji.

»Stabilnost volivnega telesa je tako močna, da je skrajni alarmi ne motijo«, je zapisal isti uvodničar »Stampe«. Skrajne alarme zaradi dežel so zvonili desničarji.

Nedeljske volitve so bile tudi zadnja volivna preizkušnja pred parlamentarnimi volitvami. Pokazale so trdnost sredinsko-levega vladnega tabora tako nasproti hudi opoziciji skrajne levice kot nasproti desnici.

—0—

ZASEDANJE MEŠANEGA ODBORA

V Beogradu se je začelo v ponedeljek, 13. t. m., 14. redno zasedanje italijansko-jugoslovanskega mešanega odbora za zaščito narodnih manjšin. Kot znano, je bil ta odbor ustanovljen po določilih londonskega sporazuma iz leta 1954. Italijansko odposlanstvo vodi opolnomočeni minister v zunanjem ministrstvu Gian Luigi Millesi Ferretti, jugoslovansko delegacijo pa dr. Zvonimir Perišić.

Dnevni red zasedanja nam sicer ni znan, vendar se zdi, da odbor proučuje, kar zadeva slovensko manjšino, predvsem vprašanje ustanovitve strokovnih šol in uporabe našega jezika v javni upravi. Odbor se bo nadalje prav gotovo dotaknil vseh tistih nerešenih vprašanj, ki izhajajo iz posebnega statuta in ki jih slovenske politične ter druge organizacije takorekoč dnevno postavljajo v razpravo ter zanje od pristojnih oblastev zahtevajo ustrezno rešitev.

Napetost na Bližnjem vzhodu ne popušča

Izraelski ministrski predsednik Eškol je izjavil v parlamentu, da se Izrael ne bo odrekel življenjsko važnim strateškim prednostim, nujnim za njegovo varnost. Če hočejo Arabci mir — je rekel Eškol — naj sedejo z nami za konferenčno mizo pri neposrednih pogajanjih. Bližnji vzhod je na razpotju — je pristavil. Združeni narodi in tiste sile, ki v dvajsetih letih niso mogli napraviti konca arabski agresiji, morajo zdaj pozvati zainteresirane strani, naj se zberejo za konferenčno mizo, da s pogajanjem rešijo probleme, zaradi katerih so si navzkriž.

Iz njegovega govora je bilo jasno razvidno, kaj hočejo Izraelci. Če bo prišlo do pogajanj z Arabci za konferenčno mizo, bodo vztrajali pri tem, da si obdržijo nekaj osvojenega ozemlja, toliko, kolikor smatrajo za potrebno, da strateško zavarujejo svojo varnost. Zelo verjetno bodo hoteli zaokrožiti svoje državno ozemlje, da bo lažje branljivo, in mu dati bolj naravne in krajše meje. Te meje naj bi se čimbolj držale reke Jordan. Vsekakor bi tekla meja lep kos po Jordanu, kajti Izraelci ne bodo več tvegali, da jim Arabci napeljejo strugo Jordana drugam, če bi jo obvlado-

vali skoro samo oni kot pred junijem letos. Tudi Gaza in kos sirskega hribovja bi ostala izraelska, da o Jeruzalemu niti ne govorimo.

Bolj popustljivi bi se pokazali Izraelci na Sinaju in morda še v določenih delih Cisjordanije, kjer je arabsko prebivalstvo najbolj zgoščeno in ki za Izrael niso tako strateško ali zgodovinsko važni. Neke koncesije kralju Husseinu, ki je med arabskimi voditelji še najmanj sovražen Izraelu, bi bili gotovo pripravljene dati. Obdržali bi verjetno kako tretjino zasedanega ozemlja, drugo bi pa vrnili v zameno za priznanje svoje države po arabskih državah in varnost ter svobodno plovbo po Sueškem prekopu.

Vse to sledi iz dosedanjih izjav izraelskih državnikov, četudi so bile precej nedoločne. S točnimi zahtevami bi prišli Izraelci na dan šele pri mirovnih pogajanjih.

Zelo malo verjetno pa je, da bi Arabci kdaj pristali celo na te izraelske pogoje.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

PREDLOG IZ BUTAL

Mestni odbornik Romano Redento oziroma njegov urad je izdelal zelo čuden predlog, da bi nekoliko razredčil zagatenost avtomobilskega prometa in olajšal probleme parkiranja v središču Trsta. Po tem predlogu — o katerem je treba reči, da ga je navdihnil gotovo nekdo, ki mu je tekla zibelka v Butalah — bi morali parkirati avtomobili z registrsko tablico »Yu« (Jugoslavija) zunaj mestnega središča, kje v predmestjih ali morda še dalje zunaj.

Proti temu butalskemu predlogu je odločno nastopil svetovavec Slovenske skupnosti dr. Ratko Dolhar in naglasil, kako je nesmiseln in diskriminatoren nasproti jugoslovanskim avtomobilistom. Ti se vozijo v Trst v glavnem zaradi nakupov in to tudi zaradi nakupov težkih gospodinjskih strojev. Kako naj nalagajo hladilnike in drugo na svoje avtomobile, če bodo ti stali kje daleč v predmestju? Ali naj si najemajo tovornjake, da jim bodo prevažali stroje do avtomobilov, in hkrati najeli tudi delavce, da jih bodo pritrtili? To opravlja zdaj osebe prodajaln ob pomoči samih kupcev.

Svetovavec Dolhar je tudi opozoril na to, da so avtomobilisti iz Slovenije in Jugoslavije prinašavci dragocenih deviz za tržaško trgovino.

Četudi je omenjeni predlog odbornika Redenta tako nesmiseln, da bi se — kot rečeno — komaj mogel poslušati z njim kak Butalec, je vendar treba k njemu pripomniti še nekaj besed. Gre namreč za dvoje: za reševanje cestnega prometa, ki postaja v Trstu zaradi ozkih ulic in ozkega mestnega središča res kaotičen, in za diskriminacijo avtomobilistov samo iz ene sosednih držav.

Cestno-prometni problem v Trstu bo možno rešiti samo po modernih urbanističnih kriterijih: z razširitvijo cest, z racionalnim usmerjanjem prometa, z gradnjo podzemeljskih ali nadstropnih parkirišč, s podučnimi prehodi za pešce in predvsem s tem, da se mestno središče zatre za vse avtomobiliste, ki parkirajo tam avtomobile po nepotrebnem. V mnogih mestih so že zaprli mestno središče za avtomobilski pro-

met, ali vsaj za parkiranje, tako da imajo avtomobilisti, ki se hočejo ustaviti v središču, sami interes, da puste avtomobile zunaj. Toda to ne velja le za avtomobiliste iz določenih krajev, ampak za vse, brez razlike na tablice o državni pripadnosti.

Uvajati pa zaporo samo za avtomobiliste iz Jugoslavije zelo diši po diskriminaciji, po eni tistih poniževalnih diskriminacij, ki so že v preteklosti hotele zadeti Slovence in Jugoslovane iz razlogov, za katere tudi odbornik Romano Redento dobro ve. Prihajati zdaj na dan s predlogi za novo tako diskriminacijo — četudi dozdevno utemeljeno z zahtevami cestnega prometa — je nedopustno. Tem manj, ker predstavljajo avtomobili iz Jugoslavije kvečjemu 5% vseh avtomobilov na tržaškem središču. Problem bi bil »rešen« torej kvečjemu za pol leta, kajti do takrat in še prej bodo nanovo prijavljeni avtomobili tržaške registracije več kot nadomestili tistih 5% jugoslovanskih avtomobilov.

V zvezi z dolinsko zadevo:

Spomenica SKGZ socialistični stranki

V zvezi s predlagano razširitvijo tržaškega industrijskega področja in zlasti v zvezi z gradnjo tovarne »Veliki Motorji« pri Boljuncu je Slovenska kulturno-gospodarska zveza izročila Združeni socialistični stranki (PSU) obširno spomenico, ki vsebuje vrsto dolgoročnih in kratkoročnih zahtev. Te naj ustvarijo, kot pravi spomenica, »harmoničen gospodarski razvoj celotnega področja, olajšajo položaj prizadetih in vsaj delno popravijo škodo slovenski narodnostni skupnosti«.

Spomenica najprej ugotavlja, da so Slovenci zaradi razlastitev v industrijske namene že imeli veliko gmotno škodo, ki jo bo napovedana razširitev industrijske cone še znatno povečala. Zato SKGZ postavlja naslednje zahteve: meja industrijskega področja naj se čimbolj oddalji od Boljunca; zemlja naj se odkupi s pomočjo neposred-

PORAST PREBIVALSTVA NA SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Boj proti vsemu temu pomeni boj za napredek; ljudi po vsem svetu je treba osveščati in jim dati znanja, hkrati pa jim vzbujati ljubezen do svobode, da bodo pripravljani sami prevzeti odgovornost za svojo usodo ter bodo sposobni sami reševati svoje probleme.

Rešitev je v delu, znanju in odgovornosti, ne pa v pilulah.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU KULTURNI DOM

V soboto, 18. novembra, ob 20.30

GOSTOVANJE SLOVENSKIH KOROSCEV

MIKLOVA ZALA

I. Sket — J. Spicar

(Narodna igra v štirih dejanjih)

V nedeljo, 19. novembra, ob 16. uri

Ivo Brnčič

»MED STIRIMI STENAMI«

(drama v treh dejanjih)

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Rezervacije na tel. 73-42-65

Nürnbergška „železna devica“

Bram Stoker — Prevedel F. J.

■ 3 ■

Nagnil se je čez zid in spustil kamen navzdol. Toda bodisi, da obstoja neka skrivnostna privlačna sila, ki priteguje manjše stvari k večjim, bodisi da je slabo preračunal razdaljo — kamen je priletel s topim udarcem, ki smo ga zaslišali skozi vroči zrak prav do nas, mucku na glavico, da so možgani kar brizgnili naokrog. Črna mačka se je naglo ozrla navzgor in videli smo, kako je za hip uprla oči kot dva zelena ognja v gospoda Hutchesona, ki je še vedno slonel z iztegnjeno roko čez zid. Potem pa je skočila k mladiču, ki se je še nekajkrat rahlo stresel, medtem ko mu je curljala kri iz zevajoče rane. Mačka je pridušeno zastokala, da se je slišalo skoraj kakor človeški stok, se nagnila nad mrtvega mladiča in mu začela lizati rano. Pri tem je žalostno mijavkala. Nenadno pa se je zazdelo, kot da se je zavedla, da je mla-

dič mrtev, in se spet ozrla v nas. Nikoli ne bom pozabil tistih njenih oči, iz katerih je zrlo čisto sovraštvo. Iz njih sta sikala dva zelena plamena in njeni beli ostri zobje so se zasvetli skozi kri, ki ji je pokrivala gobček. Zaškrtnila je z zobmi in stegnila vse svoje močne in dolge kremplje. Potem se je divje pognala po zidu navzgor, da bi nas dosegla, toda ker je bil zid pregladek, je padla nazaj, in da je bil prizor še strašnejši, je padla ravno na mrtvega mladiča, da si je pomazala ves kožuh z njegovimi možgani in krvjo. Amelii je postalo slabo in sem jo moral potegniti proč od zida. Posadil sem jo na klop v senco, da bi si opomogla. Potem sem stopil nazaj h Hutchesonu, ki je še vedno stal tam, ne da bi se ganil, in opazoval besno mačko. Čez hip je dejal:

»To je najbolj divja žival, kar sem jih

kdaj videl. Poglejte jo, kaj počenja.«

Zares se je kar naprej besno poganjala ob zidu navzgor. Vsakokrat je stopila malo nazaj, nato pa se pognala navzgor, in včasih je prispela neverjetno visoko. Zdelo se je, da ji ni nič mar, če je vsakokrat spet trdo priletela na tla. Vedno spet se je z novo silo pognala navzgor in po vsakem padcu jo je bilo še strašnejše pogledati. Hutcheson je bil prijazen človek, kar sva imela z ženo večkrat priložnost opaziti, saj je bil dober srčen tako do živali kot do ljudi, in zdaj se je zdelo, da je močno prizadet od besnosti, ki jo je kazala uboga mačka.

»Čisto obupana je. Oh, uboga stvarca,« je rekel. »P! je pač nesrečen slučaj, toda to ti ne bo vrnilo mladiča. Hm, tisočak bi dal, da bi se ne bilo primerilo kaj takega. To samo kaže, kako neroden je možki, kadar se skuša igrati. Zdi se, da imam prenerodne roke celo za to, da bi se igral z mačkami. Polkovnik, upam, da vaša žena ni luča name zaradi te neprijetnosti, ali pač? Ne vem, kaj bi dal, da se to ne bi bilo pripetilo.«

(Dalje)

Tržaškega

Športno društvo „Kontovel“

Poleg športnega društva »Gaja« iz Padrič je na letošnjih jubilejnih Slovenskih športnih igrah nastopil kot novinec tudi Kontovel. Domači športniki so se vrgli na delo in v nekaj tednih spravili na noge nogometno, odbojgarsko in košarkarsko ekipo ter plavalno in telovadno skupino. Z velikim navdušenjem so se organizatorji lotili dela, športniki pa treninga. Na Kontovelu je kar završalo: navdušenje je zajelo vse, še tiste, ki se za šport sicer ne zanimajo. In naenkrat je vsa vas postala ponosna na svoje fante - športnike. Skratka je šport vaščane združil v eno družino.

Ko so pa potem prišli še prvi uspehi (v nogometu, plavanju itd.), je Kontovel bil poplačan za vloženi trud ter vesel, da je znal premagati prve ovire; lahko pa je vesel nad svojimi športniki tudi zaradi tega, ker se niso vrgli v tekmovanje samo z namenom, da bi dosegli zmage, ampak je bilo njih pravilo tudi dober zgled in disciplina.

Zdaj marljivi Kontovelci že kujejo načrte za prihodnost. V sredo, 25. oktobra, se je v Društveni gostilni na Kontovelu zbralo veliko število domačinov, predvsem športnikov, ki so soglasno sklenili zastaviti vse sile za zgraditev novega športnega igrišča za odbojko in košarko. Ker so se domači športniki zelo dobro odrezali na Slovenskih športnih igrah in ker so jih ti uspehi spodbudili k nadaljnjemu delu in športnemu izživiljanju, je vaška skupnost začutila, da je treba tej mladini nuditi primerno igrišče, kjer se bo v prostih urah

lahko vadila in tekmovala ter tako krepila zdravje in gojila družabnost. Posebno važno je tole dejstvo tudi zaradi tega, ker že ves povojni čas nima mladina nikakega športnega objekta, kjer bi se shajala in igrala in ne razpolaga zato s svojim prostim časom tako, kot bi želela.

Kontovelci so zaradi tega sklenili, da je treba mladini nuditi primerno igrišče, da ne bo tako več prepuščena sami sebi. Začeli so iskati primerno zemljišče, kjer bi domačini prostovoljno zgradili odbojgarsko in košarkarsko igrišče. Pri tem je šlo pobudnikom velikodušno na pomoč Gospodarsko društvo s Kontovela, ki je mladini odstopilo kos zemljišča, ki leži za društveno gostilno. Vaščani se trudijo za tehnično plat dela in seveda za pobiranje denarnih prispevkov. Pripravljalni odbor za izgraditev športnega igrišča se obrača na vse vaščane in še posebej na vse ljubitelje športa ter na rojake, ki živijo izven Kontovela, da mu po svojih močeh priskočijo na pomoč. Morda bodo tudi pristojne oblasti priskočile na pomoč. Njih dolžnost bi vsekakor bila!

Pripravljalni odbor
S. D. Kontovel

Z velikim zadovoljstvom objavljamo zgornji dopis in pridnim ter iznajdljivim organizatorjem ter športnikom želimo čimveč uspehov. Strani našega lista so jim vedno na razpolago (Ured.).

VELEPOSŁANIK PRICA V TRSTU

Prejšnji teden je bil na obisku v Trstu jugoslovanski veleposlanik v Rimu Srdjan Prica. V spremstvu generalnega konzula Tepine je obiskal najvišje predstavnike tukajšnje oblasti in se srečal tudi z nekaterimi slovenskimi predstavniki. V petek je bil v prostorih generalnega konzulata SFRJ sprejem za oblastnike, v soboto pa je veleposlanik v Kulturnem domu poslušal Borodinovo opero »Knez Igor«, s katero se je našemu občinstvu po dolgih letih spet predstavila ljubljanska Opera. V nedeljo pa si je Srdjan Prica ogledal stadion »Prvi maj«, kjer je bilo mednarodno namiznoteniško tekmovanje, ki jo je priredilo SZ »Bor«.

Ricmanje:

ŠE ENA TRAGIČNA SMRT

Velika množica ljudstva, med katerim je bilo zlasti mnogo mladine, je v sredo popoldne spremila k večnemu počitku na domače pokopališče 19-letnega Stanka Krasno, ki je zgubil svoje mlado življenje v nedeljo zvečer ob avtomobilski nesreči v Sežani. Njegov sovrstnik Zoran Hrvatič, ki se je vozil v istem avtomobilu, pa se še vedno bojuje s smrtjo v tržaški bolnišnici.

Pokojni Stanko je bil skavt in športnik. Še v nedeljo je poln življenjske energije branil barve svojega kluba Brega v nogometni tekmi z ekipo Uniona. Nato se je s prijateljem Zoranom odpeljal v Ljubljano, od koder sta se vrnila v poznih urah, pri-

Opčine:

NESREČA NAŠEGA G. KAPLANA

Našega g. kaplana Jožeta Vidmarja je doletela v soboto zvečer huda nesreča. Ko je šel čez cesto, je trčil vanj motor, na katerem sta sedela dva 17-letnika, eden z Repentabra in drugi z Opčin. G. Vidmar je tako nesrečno padel, da je izgubil zavest. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer je bil v soboto operiran na glavi, a njegovo stanje je še vedno zelo resno.

Nesreča ni imela očividcev, razen obeh mladeničev, ki sta ostala nepoškodovana. G. Vidmar, ki se je pravkar vrnil z izleta onstran meje, je odšel po bližnjici z Narodne ceste proti Proseški, kjer je hotel blizu gostilne Malalan čez cesto. Tam ga je zadela nesreča.

O krivdi za nesrečo je v tem primeru težko govoriti, kajti ponesrečenec je šel preko Proseške ceste tam, kjer hodijo vsi, ki uporabljajo bližnjico, pa hočejo na drugo stran Proseške ceste. Morda je bila kriva nekoliko premajhna previdnost tako s strani g. Vidmarja kot s strani onega, ki je vozil motor. Toda predvsem je krivo nesreče to, da je Proseška cesta mnogo premalo razsvetljena.

Poleg tega pa bi bilo treba napraviti na tistem kraju prehod za pešce, ki prihajajo z bližnjice, kajti na drugi strani ceste sta dve trgovini živil, cvetličarna, trgovina pohištva, mesarija, pekarna, tekstilna trgovina, zlatar, trgovina čevljev, dva damska frizerska salona, moški frizer, zdravnik in več uradov ter obrtnih delavnic, pa tudi cerkev; vse to uporabljajo v glavnem ljudje iz starega dela Opčin, ki morajo čez cesto. Prehod s črtami pa je edino na križišču Proseške in Narodne ulice, tako da bi morali napraviti ljudje, ki prihajajo iz vasi, dolg ovinek.

Pomisliti pa je treba tudi na otroke, ki hodijo v trgovine in v šole. Zato je nujno potrebno napraviti na tistem mestu črtast in jasno viden prehod čez ulico, to pa tudi primerno razsvetliti.

Kadar gre za človeško življenje, pač ni na mestu pretirano varčevanje.

Nesreča g. Vidmarja je napravila na vse farane močan vtis. Želimo mu, da bi čimprej okreval in se vrnil med nas, nasmejan in živahen ter delaven kakor doslej.

ČESTITAMO

Te dni je na tržaški univerzi diplomiral za doktorja prava g. Drago Stoka, znani (čeprav mladi) kulturni in javni delavec v Trstu. Čestitkam mnogih njegovih prijateljev in znancev se pridružuje tudi naš list.

BENEŠKI FANTJE NA OPČINAH

V soboto, 18. novembra, bodo nastopili v Finžgarjevem domu BENEŠKI FANTJE iz Ljubljane. Po radiu smo gotovo že večkrat slišali njihovo ubrano petje. Zdaj bo nastopil tudi humorist Janez Keber in bodo tako imeli poslušalci dvojni užitek: poslušali bodo domačo pesem in se od srca nasmejali veselim zgodbam.

Vabimo Opence na koncert. Začetek ob 21. uri, da bodo lahko prišli tudi tisti, ki se vrnejo malo kasneje z dela.

IZPOFOLNJEVALNI TEČAJI

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA sporoča, da se bodo prihodnji teden začeli izpopolnjevalni tečaji iz strojepisja, nemščine, srbohrvaščine, gospodinjstva in nege otrok.

Tečaji so namenjeni zlasti mladini, ki je končala obvezno srednjo šolo in se pripravlja, da stopi v poklic.

Vpisovanje in informacije vsak delavnik od 17. do 19. ure, in sicer do ponedeljka 20. novembra v ulici S. Nicolò, 31/II. nadstr.

VOĐSTVO TECAJA

PEVSKI ZBOR JACOBUS GALLUS ISCE NOVE PEVCE

Prijavijo se lahko vsi ljubitelji zborovskega petja, tudi taki, ki še niso sodelovali v nobenem pevskem zboru.

Razglasitev velja za: SOPRANE, od 18. do 30. leta; ALTE od 18. do 40. leta; TENORJE, od 18 do 35. leta; BASE od 18. do 45. leta.

Avdicije se vršijo vsak ponedeljek in vsak četrtek ob 20. uri na sežehu zbora v ul. R. Manna 29. Razglasitev velja do 30. decembra 1967.

Doberdob:

Teden vere in nadškofov obisk

Ves prejšnji teden smo imeli v župniji posebne pobožnosti in duhovne obnove, ki jih je delavni in požrtvovalni domači župnik priredil v okviru leta vere, kakor imenujemo leto 1967. Za to priložnost je župnik povabil v našo sredo daleč po vsem Primorskem znana misijonarja in pridigarja Mirka Berceta, župnika iz Šturij na Vipavskem, in Franca Krapeža, župnika v Velikem dolu na Krasu. Verniki so se v kar lepega številu dnevno udeleževali stanovskih govorov in duhovnih obnov, med katerimi sta misijonarja obravnavala važna verska in moralna vprašanja v luči krščanskih nauk in sodobne pastoralke.

V petek zvečer pa je doberdobska župnija imela v svoji sredi izrednega gosta, in sicer novega goriškega nadškofa. Ta večer je bil določen za moše in fante. Priznati je treba, da je bila udeležba nadvse častna. Nadškof je med mašo, ki jo je bral v slovenskem jeziku, nagovoril prisotne v slovenščini in italijanščini. To je bil prvi nadškofov obisk v eni izmed slovenskih župnij, ki je na vse naredil najboljše vtis.

Teden vere se je zaključil v nedeljo popoldne z zahvalno pesmijo in blagoslovitvijo motornih vozil pred cerkvijo. Na tem mestu moramo pohvaliti zares ubrano cerkveno petje in tudi doberdobsko godbo, ki je v nedeljo zvečer igrala pred župno cerkvijo.

SLOVO OD KAVARNE IN KAVARNARJA

V začetku tega meseca je prišel obrat kavarne Bratuž, znane ne le v Gorici, ampak tudi preko meje, v druge roke. Gospod Kudi s svojim dobrosrčnim, včasih tudi kislim nasmehom, se bo torej poslovil od svojih gostov, ki so bili vajeni, da jih je dobrodušno krotil in miril s prstom na ustih. Pa ni nihče zameril dobremu Rudiju, saj je bil pravzaprav učitelj po poklicu.

Skoro malce jesenske misli prevzemajo Rudijeve goste, posebno, ker spet zmanjka eno izmed starih šajališč goriških rojakov. Gospodu Rudiju pa privoščimo zasluženi pokoj.

Kanalška dolina

Trbiž:

KOKOVSKI PREHOD

Izredno važni obmejni prehod pri Kokovem vedno manj ustreza svoji nalogi. Manjkajo potrebna poslopja za policijo in carino. Še bolj se pa občuti pomanjkanje širokih postajališč za tovornjake in avtomobile. Še slabše je z ozko in vijugasto cesto od meje do Trbiža. Te pomanjkljivosti so tudi vzrok, da se je že letos usmeril turistični tok drugam. Prav tako je začel iskati druga pota tudi tovorni promet, seveda v veliko škodo naših krajev.

Morda se bo tem pomanjkljivostim kmalu odpomoglo. Deželni odbor je namreč sklenil vzpostaviti posebno komisijo, ki bo pregledala načrte za ureditev kokovskega mejnega prehoda. Načrtov je bilo predloženih že več. Komisija mora izbrati ustreznega do konca decembra. Deželna uprava je že tudi določila dvesto milijonov lir za načrtovanje in začetna dela.

Gorica - vrata na Vzhod

Številke o osebnih prehodih in o tonaži prevoženega blaga dokazujejo, da postaja Gorica najvažnejša prehodna točka proti Vzhodu. V stari monarhiji je imel Trst nalogo trgovinskega izhodišča v severno-južni smeri Podonavja. Gorici pa bo počasi morala biti dodeljena vloga — že zaradi geografske lege — posredovalke za kopni osebni in tovorni promet med Vzhodom in Zahodom.

Živahna slika obmejnega gibanja na prehodih goriške pokrajine podkrepljujejo zgornje mnenje. V mesecu oktobru se je poslužilo teh prehodov en milijon 76 tisoč oseb, to je za 474 tisoč več kot lani v istem mesecu. Največji promet je bil seveda pri Rdeči hiši, kjer je šlo preko meje v mesecu oktobru v obeh smereh okrog 808 tisoč oseb.

Steberjan:

DRUŠTVENI IZLETI

Katoliško prosvetno društvo je vnedeljo, 12. m., priredilo prijeten izlet v Bohinj. Udeležba je bila številna; videl si večinoma mladino, a tudi nekaj starejših vaščanov. Vožnja je bila prijetna, ker je bil dan kot nalašč lep in jasn. Pri bližni ob deseti uri smo dospeli do Brezij, kjer je naš župnik maševal.

Ko smo dospeli do Bohinjskega jezera, se nam je nudil prekrasen pogled. Vrhovi okoliških hribov, pokriti s snegom, so se bleščali v soncu, bliže jezera pa se je jasno videl Vogel, znani smučarski kraj. V mirnih vodah prekrasnega jezera so se zrcalili bližnji vrhovi. Končno smo dospeli do cilja, to je v Srednjo vas. Naši igralci so se dvakrat predstavili s rinžgarjevo igro »Naša kri«, in sicer ob treh za mladino ter ob osmih. V nekaj besedah je naš župnik orisal prav številnemu občinstvu igre. Gledalci so z zanimanjem sledili poteku igre. Ko je padel zastor, so navdušeno ploskali; preprosta, a lepa igra je vplivala še prav posebno na navzoče žensko občinstvo, saj mnogim so se oči kar iskrale od ganotja. Uspeh je bil presenetljiv; vsa pohvala gre našim pridnim igralcem, ki so izvedli svojo vlogo brezhibno, naravno in izvirno.

Po končani igri so izletniki šli po vasi v spremstvu harmonike in so peli slovenske pesmi. Ljudje so prihajali iz hiš in s ploskanjem zahtevali, naj zapojejo še to ali ono narodno.

S tem smo gostoljubnim Bohincem pokazali, kot je poudaril v svojem govoru naš dušni pastir, da je slovenska beseda živa tudi onstran meje, da je tudi manjšina v Italiji nositelj ter bratitelj slovenske besede.

RODITELJSKI SESTANEK

V nedeljo popoldne je bil v risalnici učiteljskega roditeljskega sestanka goriških višjih srednjih šol. Udeležbo staršev ali njihovih namestnikov je bila kar zadovoljiva.

Ravnatelj je sklical sestanek, da se starši boljše spoznajo s potekom šolskega življenja in z uspehi njihovih otrok. V pozdravnem nagovoru je ravnatelj Rožič omenil ta namen, prikazal je tudi težave, ki ovirajo boljši razvoj šolskega življenja, kot je na primer pomanjkanje učbenikov, tu pa tam boleznij profesorjev in podobno.

Nato so posamezni profesorji razložili na ravnateljev poziv vsak svoj učni postopek in sredstva za doseg cilja.

Starši so z zanimanjem sledili izvajanju in so bili zadovoljni s sestankom.

ČESTITAMO!

Prejšnji teden je promovirala na tržaški univerzi gospodična Lojzka Bratuž za doktorico leposlovnih ved. Novi doktorici, ki poučuje že več let na naši srednji šoli, čestitamo in ji želimo dosti uspehov pri njenem delu.

Spričo teh dejstev sili vedno bolj v ospredje vprašanje mednarodne avtoceste, ki bi prišla na našo stran nekje pri pokopališču. Tam se bo razvil tudi novi mednarodni obmejni prehod, priključen na jugoslovansko avtomobilsko omrežje.

-0-

Standrež:

INDUSTRIALIZACIJA

Industrijski pas okoli Gorice, proti jugu, postaja vedno bolj gost. Poleg obratov okrog Sovodenj, rastejo nova podjetja tudi okrog Standreža. Na Piloščah že tolčejo nakovala Prinzijeve livarne. V januarju se bodo pa zavrteli stroji velike slaščičarne »La Giulia«. To podjetje je imelo svoj obrat s 150 delavci ob Soči v ulici Lungh'lonzo.

Lastnik pa je postavil v času enega meseca novo moderno tovarno na Rojcah, na prostoru 34.000 kvadratnih metrov. Skoraj polovico prostora zavzema osrednja tovarniška lopa, ki jo je postavilo gradbeno podjetje z že pripravljenimi deli. Tovarna bo izdelovala sladkarije vseh vrst, v glavnem pa karamele, kar na tekočem traku. Delalo bo 300 uslužbencev. Nekaj domačinov je že na delu, upamo, da bodo nastavljeni v pretežni večini.

Stari Standrežci se pomenkujejo, da je nosil nekdanji občinski grb »vrzoto in pičulata«, novi pa da bi moral imeti vtisnjen kak dinamo in tovarniški dimnik. Vrtnarski Standrež se umika tovarniškemu. Ob robovih se že modernizira, staro lice kaže nekoliko le še v sredini okrog cerkve, kjer so živeli »frtecarji«.

MEMORIAL »M. FILEJ«

Namizni tenis

Zanimanje za največjo slovensko športno manifestacijo v Gorici brez dvoma zelo raste. Priča temu je lepo število tekmovalcev, ki so se prijavili za tekmovanje v namiznem tenisu. Letos je bilo kakih 40 tekmovalcev in poleg teh še lepo število navijačev.

Posebno pozornost so vzbujali letos tekmovalci s Tržaškega, saj so bili veliki favoriti, ker so na Slovenskih športnih igrah v Trstu odnesli prva mesta.

Tekmovanje posameznikov v kategorijah mladincev in članov je bilo v četrtek, 9. novembra.

Zanimivi so bili spopadi med mladinci, ker so prinesli precejšnja presenečenja. Favorita Ervin Mežgec ter Boris Cotič, ki sta bila na prvih mestih na športnih igrah v Trstu, sta bila poražena že izločilnih tekmah. Finalno tekmo sta odigrala odlični Ukmar Peter (14 let star) iz Nabrežine (Sokol) ter Karel Igor iz Gorice. Zmagal je prepričljivo prvi, ki je pokazal zelo lepo in napadalno igro, katere Goričani ne poznamo. Ukmar je osvojil prvo mesto z zmagami 21:16 ter 21:18. Drugi je bil Karel Igor, tretji Černic Ljiljan in četrti Cotič Boris. Vsi trije so člani moštva »Dijaški dom« iz Gorice.

Med člani sta prvo in drugo mesto osvojila Edi Košuta ter Adrijan Tavčar, dva člana »Doma Rojan«. V finalni tekmi, ki sta jo ta dva odigrala, je zmagal Edi Košuta z rezultatom 3:1 (21:14, 21:8, 21:23, 21:14). Tretji je bil Ferri Lojze, član moštva A goriških skavtov; četrti pa Gergolet Marij iz Doberdoba.

Tržaški atleti so pokazali svojo veliko premoč, ki izvira zlasti iz resnega in velikega treninga. Goričani so nekateri sicer zelo sposobni, a jim manjka tehnične izpopolnitve.

Tekmovanje moštev je bilo v sredo, 15. novembra.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

„Mladika” o naših problemih

Zdi se nam, da bi bil vsak mesec veliko bolj pust, če bi ne bilo več »Mladike«. Tako pa pomeni vsak mesec izid nove številke te revije prijeten dogodek za vse, ki jim je prirastla k sreči. Tudi najnovejša, novemberska številka je pomenila tak prijeten dogodek.

Pisec uvodnika v tej številki je častitljiv sivolasi senior našega duhovništva, dr. Jakob Ukmar. V uvodniku pod naslovom »Problem brezboštva« opozarja najprej na dejstvo, da je proglasil sveti oče letošnje leto za »leto vere«, za devetnajsto stoletnico smrti apostolov Petra in Pavla. Monsignor potem opozarja, da ni dovolj, da samo redno opravljamo svoje krščanske dolžnosti, kot je npr. redno obiskovanje službe božje, ampak bi se morali poglobiti v pravo krščanstvo in njegovega duha. Krščanstvo ima božji izvor; ne gre samo za to, da se Boga bojimo in da želimo od njega dobrot, ampak predvsem za to, da ga ljubimo in da delamo dobro zaradi njega samega.

PROBLEM BREZBOŠTVA

Dr. Ukmar se potem pomudi pri problemu brezboštva in piše med drugim: »...Brezboštvo, pravo brezboštvo v polnem pomenu besede, to je zadnja desetletja tudi v našem ljudstvu resnično dejstvo, preko katerega ne moremo brezbrizno. Nekateri si sicer ne delajo velikih skrbi, češ da pravih brezbožcev med nami ni. So pač, tako pravijo, ljudje, ki hočejo nemoteno uživati ta svet in živijo, kakor da bi ne bilo Boga. Ta trditev drži v mnogih primerih, pa ne v vseh. Poleg takih praktičnih brezbožcev so tudi taki, ki izrecno zanikajo bivanje osebnega Boga in ga pozitivno izključujejo iz svojih političnih in socialnih sistemov. Ti pravi brezbožci tvorijo sedaj problem, s katerim se resno pečajo mnogi teologi, filozofi, sociologi in zgodovinarji.«

»Odkod to pravo brezboštvo, ali je v stremljenju brezbožcev kaj pozitivnega, kaj konstruktivnega? In končno, kako bi se dali vzroki brezboštva odpraviti ali vsaj omiliti? To so vprašanja, ki zahtevajo žudaj dobrih strokovnjakov.«

NAPREDEK NARAVOSLOVNIH VED UTRUIJE VERO V BOGA

»Da bi bil napredek v naravoslovnih vedah in v tehniki že sam po sebi vero spodrinil, tega ne verjame danes noben pameten človek — nadaljuje dr. Ukmar. »Prav nasprotno nam je ta napredek prinesel take jasne dokaze za bivanje in delovanja Stvarnika, kakršnih vsa prejšnja krščanska stoletja niso imela. Pač pa je tehnika spravila življenje sedanjega človeka v tako vrtoč tempa, da ne pride revež do četrte ure treznega preudarka, odkod in čemu živi, ne pride do svojega Boga. Tudi tisti nimajo povsem prav — pripominja dr. Ukmar — ki vidijo glavni vzrok sedanjega brezboštva v nemoralnem življenju brezbožcev... V mnogih primerih bi znala ta trditev veljati, na splošno pa ne. Saj so tudi med brezbožci ljudje, ki žive čisto in pošteno; so med njimi tudi ljudje dobrega srca, ljudje, ki se nesebično bojujejo proti sleherni krivici na političnem in socialnem polju. Koliko takih naravnih moralnih dobrin je najti v nekrščanskem in poganskem svetu! Priznajmo jih! Noben človek ni kar tako že vnaprej izključen iz zveličavnega božjega in apostol pravi, da ima vsak svoj dar od Boga.«

Dr. Ukmar vidi v današnjem brezboštvu veliko preizkušnjo, ki jo je Bog dal svoji Cerkvi. Preizkušnja je huda, a je obenem močno zdravilno cepivo za sedanje kristjane, ki bodo tako prisiljeni revidirati vse svoje razmerje do Boga in do krščanstva.«

LEGIŠA O PROBLEMU INDUSTRIALIZACIJE

Drago Legiša, nabrežinski župan, razpravlja v članku »Ob prodoru industrializacije« o problemih, ki jih je vzbudila nameravana gradnja tovarne »Veliki motorji« na področju med Domjom in Boljuncem v dolinski občini. Ti problemi so segli, kot znano, tudi na politično področje, ker globoko zadevajo našo manjšino. Reševati bi jih morali z moderno miselnostjo.

»...Obstoj in razvoj slovenske manjšine ni odvisen samo od strogo političnega dela, od ukrepov,

ki sodijo v ožjo pristojnost političnih strank, temveč tudi od vrste drugih dejavnikov, med temi zlasti takih, ki spadajo na področje kulture, prosvete, gospodarstva — piše Legiša. »Nobenega dvoma ni, da bo nadaljnji obstoj in razvoj slovenske manjšine, zlasti g.ede na proces industrializacije in urbanizacije, vedno bolj odvisen od tega, ali bo manjšina imela na razpolago čimveč takih sredstev, ki jo bodo lahko usposobila, da bo sorazmerno s svojo številčno močjo uspešno tekmovala s tukajšnjim večinskim narodom na področju kulture, prosvete, strokovnosti itd. To so tista sredstva, ki bodo v največji meri preprečevala asimilacijske težnje, ki so tesno povezane s pojavom industrializacije in urbanizacije.

KAJ NAM JE POTREBNO?

Zato pa so potrebne dobre slovenske šole vseh vrst in stopenj, krvavo so potrebni strokovni zavodi, tehnične šole za usposabljanje vajencev in tehnikov; potrebna je čimbolj razvijena prosvetna dejavnost, živahno športno udejstvovanje; potrebni so kvalitetni kulturni centri (kot so npr. gledališče, revjajali in dnevni tisk, radio), posojilno versko delovanje z ustreznimi sodobnimi pastoralnimi prijemmi, skrbna socialna akcija, znanstveno raziskovalno delo itd. Izredno važno je nadalje vprašanje gospodarstva, ki danes gotovo zastaja za razvojem.

Zadnji dogodki na Tržaškem prav gotovo kažejo, da smo Slovenci na nekakšni prelomnici, ko moramo kritično pregledati vse svoje dosedanje delovanje, se otresti nepotrebnega balasta in v svojem javnem delu pogumno seči po vseh tistih prijemih, ki jih zahteva sedanja nova doba«, sklepa Legiša svoj članek, s katerim posega prav v bistvo problematike naše manjšine.

B. P. objavlja vtise iz Bohinjskega kota, pod naslovom »Utrinek iz nebes pod Triglavom«; Maks Sah pa piše pod naslovom »Ob polstoletju ekto-brske revolucije« o vzrokih, ki so privedli do revolucije in do njene zmage. Edi Košuta poroča o rezultatih 10. jubilejnih slovenskih športnih iger.

Martin Jevnikar je začel objavljati svoje poročilo o sodobni slovenski zamejski literaturi. Objavljen je tudi intervju s skladateljem Ubaldom Vrabcem, v zvezi z nagrado, ki jo je dobil pri

letošnjem 6. mednarodnem razpisu za simfonično glasbo v Trstu. Posebno zanimivi so nekateri krajši članki in komentarji na robu, pa tudi razne rubrike, kot npr. dopisi.

Kar zadeva leposlovje, prinaša ta številka novo leto Franca Jeza »Trinajstica« in nekaj pesmi nekoga, ki se je podpisal s psevdonimom »Slavko«. Revijo krasijo lepe fotografije motivov s Krasa in od drugod.

—0—

VAŽNO ARHEOLOŠKO ODKRITJE V BATUJAH

V vasi Batuje na Primorskem so odkrili arheologi pri iskanju temeljev nekdanje cerkvice sv. Jurija grobove starodavnih Slovencev; to je celo eno najvažnejših staroslovenskih grobišč, kar so jih doslej odkrili v Sloveniji, ter bo v marsikaterem pogledu dopolnilo znanje o življenju in značaju naših davnih prednikov.

Doslej so izkopali razno okrasje: senčne obročke, prstane, obeske in med drugim tudi prekrasno broško, jagnje s križem, izdelano iz raznobarnega porcelana, z vmesnimi, kot las tenkimi bronastimi listi. Izkopali so tudi nože. Orožja verjetno ne bodo veliko našli, ker so bili tedanji Slovenci že kristjani in so pokopavali mrtve po krščanski navadi, brez orožja. Najdbe datirajo v čas od 9. do 11. stoletja. Z izkopavanji bodo nadaljevali.

MUSICEVA RAZSTAVA

V tržaški galeriji Torbandena razstavlja svoja dela goriški mojster Zoran Mušič. Rojen je bil pred 58 leti v Gorici, kjer je končal srednje šole. Slikarstvo je nadaljeval na zagrebški akademiji v Madridu in Benetkah. Med vojno so ga Nemci deportirali v Dachau.

Leta 1945 se je vrnil in se je še isto leto udeležil razstave v Cortini, kjer je bil nagrajen. Od tedaj se je začela Mušičeva umetniška pot vzpenjati navzgor. Svoja dela je z uspehom razstavljal v Rimu, Milanu, Ženevi, Zürichu, Bruslju, Filadelfiji in New Yorku. Od leta 1953 dalje živi in dela v Parizu in deloma v Benetkah. Sedanje Mušičevo razstavo kritika izredno hvali in predstavlja mojstra kot popolnoma samosvojega ustvarjalca.

DIALOG S SMRTJO

(1. nadaljevanje)

Tako se spremeni dialog s smrtjo v popolnoma iskren in absolutno pošten dialog s svetom: v mejni situaciji bližajoče se smrti mojega »jaza« vzamem to z vso maksimalno možno resnostjo; ne pravi se slučajno »smrtno-resno«. In ker je moj »jaz« določen »jaz v svetu«, vzamem ta trenutek svet kot tak, »svojo stvar«, svoje prijatelje in vse ostalo smrtno-resno.

Tega jasnega, razumnega spoznanja, da sem zapisan smrti, je prav, da se osvestim pred smrtno nevarnostjo, da s tem že preje računam, ko vem, za kaj gre, da sem »na vse pripravljen«. Pravčasno morem »svetu« sporočiti to, kar bi mi nenadna smrt onemogočila.

Samo v izjemnih primerih se zgodi, da smrt »krona delo«, da za cilje, za katere je človek delal in umrl, pridobi še druge ljudi (n. pr. življenje in smrt Jana Husa).

Kolikor je to v človeških močeh, lahko pridobi tudi smrt v mojem pojmovanju na svoji važnosti in pomembnosti. Ne pomeni mi nezaželenega »konca« kot neumnega »nič«, kot absurdno tragedijo, to je »razkroj« mojega dela, temveč more postati del mojega dela, mojega »jaza«.

Do tega more človek dospeti šele tedaj, ko se mu posreči človeške odnose tako uravnati, da njegova smrt »druga« sili, njegovo »delo« nadaljevati, a ne tako ali drugače (kajti to morajo ljudje vsekakor in vedno), temveč da morajo v nadaljevanju prav to razviti, kar je mo je »osebno«, kar spada k moji usodi, v čemer leži poslanstvo mojega »jaza«.

Največja značilnost sodobnega človeka je, da ne razume smrti. Večji del se tako ponša, kakor da smrti ni. Še pred smrtjo se pustí varati od zdravnika, da mu bo kmalu bolje.

Sistem medsebojnega varanja, ki ga je v življenju zakoreninila stoletna težnja za »popredmetenje človeka« je pa strogo dosleden; človek se vara tudi v tem primeru. Kakšno življenje, takšna smrt — kot pravi pregovor.

Lahko pa tudi obrnemo: kakršna smrt, takšno življenje. Dejstvo, da sodobni človek odklanja, da bi mirno, razumsko in s pozitivnimi čustvi računal s smrtjo kot z največjo gotovostjo, je moč razumeti le tako, da ne razume pravilno živeti, da ne zna svojega lastnega življenja »smrtno-resno« vzeti.

OSMISLITI SMRT

Indijec, ki čuti, da gre z njim h koncu, roma — če more — stotine km daleč k svetim vodam, da bi tam pri polni zavesti sredi prirode umrl. Takega bi sodobna medicinska znanost mogla nedvomno še leta ohraniti pri »življenju«.

Vprašanje pa je, ali je važnejše, koliko let človek živi, ali kako ta leta izpolni. Vprašanje je, ali sodobna, človeka podcenjujoča »popredmetena znanost« s svojimi tisočermi zdravili ne bo postala sama sredstvo postopnega samouničenja človeštva ali v najboljšem primeru sredstvo za uničenje tistih vrednot, ki življenju šele dajejo njegov resnični smisel.

Humanizem naj bi osmislil individualno človeško življenje tako, da bi pomenilo več kot skupen petdesetih ali sedemdesetih let bivanja na svetu, kjer je vsako leto za človeka enako vredno. Ateistično-humanistična »filozofija človeka« naj bi omogočila, da se individualno človeško življenje pojmuje kot nenehno zorenje, rast v resnično osebnost, razvoj prave življenjske modrosti za uredničen našega »jaza« na zemlji — trdi ta marksistični mislec.

Marija Kržič

(Dalje)

GOSPODARSTVO

Pognojiti ozimni pšenici

Pšenica daje visoke pridelke, če je primerno pognojena. Glavno gnojenje moramo izvršiti ob setvi, še bolje kakšen dan ali celo teden pred setvijo.

Ozimna pšenica je hvaležna za gnojenje s hlevskim gnojem, ki pa ne zadostuje brez bogatega gnojenja z umetnimi gnojili. Od teh je za gnojenje ob setvi najbolj primereno sestavljeno gnojilo 10:10:10, ki vsebuje vse tri nujno potrebne snovi (dušik, fosforova kislina in kalij) v enakih odstotkih.

Če gnojimo vsak hektar (10.000 m²) s 300 stoti hlevskega gnoja, moramo to gnojenje dopolniti z 10 stoti navedenega sestavljenega umetnega gnojila. Važno je, da ima mlada setev takoj pri začetku dovolj hrane, ker se tako okrepi in nato z lahkoto in brez škode kljubuje mrazu in drugim vremenskim nepravilnostim.

Setev ozimne pšenice se še vedno izplača, a doseči je potrebno visok hektarski donos. Setev naj bo končana do konca tega meseca.

-0-

Od lanskega julija do letošnjega je v Italiji zrastle delovna sila za 188.000 enot, in sicer: v industriji znaša porast 100.000 enot, v prometu in drugih panogah pa 180.000 enot. Nasprotno pa je kmetijstvo izgubilo 92.000 delovnih enot, in sicer 61.000 moških in 31.000 ženskih.

STRAŠNA NESREČA IZ MALOMARNOSTI V VIDMU

(Nadaljevanje s 1. strani)

nastala nesreča tako zaradi brezvestnosti lastnikov skladišča, ki so ilegalno prekupevali z razstrelivom in ga hranili sredi stanovanjskih hiš, kot tudi zaradi neverjetne malomarnosti oblasti, ki bi morale skrbeti za varnost prebivalstva. Mestna policija je — se zdi — zaposlena povsod samo z lovom na globe avtomobilistov, ki puste avto za pet minut predolgo na enem mestu; ne vidi pa mnogo hujših in celo zločinskih kršitev varnosti in pravic bližnjega.

PERUTNINARSTVO V AVSTRALIJI

Živinorejsko premoženje Avstralije predstavlja 170 milijonov ovc, 13 milijonov goved za meso in 5 milij. za mleko ter iz leta v leto bolj razširjeno perutninarstvo. V zadnjih letih se opaža, da izginjajo majhna perutninarska podjetja — izpod 5.000 glav, dviga pa se število večjih. V državi Victoria je v dobi od novembra 1964 do maja 1966, torej v dobrem poldrugem letu narastlo število kurjih farm z nad 5.000 glavami od 14 na 33. Razvoj celotnega perutninarstva pa najlaže presodimo po razvoju Državnih prevzemališčih jajc. Ta so v l. 1961/62 prevzela 120,7 milijonov ducatov jajc, v zadnjem letu (1966/67) pa 140 milij. ducatov. Jajca služijo tudi za izvoz, in sicer izvažajo zlasti rumenjake v prahu, največ v matično državo Anglijo, kjer pa mora izvoz iz Avstralije računati na konkurenco iz evropskih držav. — Do l. 1965 je vsaka zvezna država Avstralije imela lastno izvozno organizacijo za jajca, potem pa so se vse države združile v enotno izvozno organizacijo.

Iz Gorice

ZAHVALNA NEDELJA

V nedeljo se bo obhajal po vsej državi zahvalni dan ali po naše »hvaležnica« za poljske pridelke in jesensko pobéro. Po vseh goriških farah bo v nedeljo zahvalna daritev z darovanjem jesenskih pridelkov in blagoslovom poljedelskega orodja in strojev.

V pokrajinskem obsegu se bo taka slavnost obhajala v Škocjanu, kjer bo goriški nadškof blagoslovil pridelke in stroje.

V Gorici bodo imeli člani Zveze neposrednih obdelovalcev tak praznik v nedeljo ob 11. uri na Travniku.

Najbolj pomenljivo ga pa obhajajo vsako leto naši Standrežci na trgu pred cerkvijo. Med traktorji in kosilnicami ponujajo vsakemu mimoidočemu kozarec domačega in kos kruha domače peke v dokaz hvaležnosti in gostoljubja, ker je zemlja z božjim blagoslovom obrodila.

»BOROV« TURNIR V RAI-TV

Italijanska televizija je prenašala v ponedeljek zvečer v športni oddaji ob 23.00 prizore s ping-pong turnirja kluba »Bor« iz Trsta. Nad tretjino oddaje je bilo posvečene temu turnirju.

Po starem in nespametno

V zelo razširjenem ilustriranem tedniku »Corriere della Domenica« izhaja že tretji odlomek izredno zanimivo pisane reportaže o prodoru pri Kobaridu v prvi svetovni vojni.

Sestavljalcji poročila so nabirali podatke v arhivih in na krajih samih ter med sedanjimi prebivalci v Kobaridu in okolici.

Tu nas ne zanima, koliko so bili krivi italijanskega poraza generali Cappello, Cadorna in drugi, ampak način pisanja osebnih in krajevnih imen v sestavkih samih.

Le redka krajevna imena so pisana v pravi, to je slovenski obliki. Še najpogostejše se pravilno omenja Matajur. Večji del toponimov se uporablja v starem, še fašističnem italijanskem prevodu: Caporetto,

Luico, Cragonza i. dr. Del imen je pa popolnoma pokvečen: Hevnik, La glava, Leisce itd., da jih zaman iščeš na zemljevidu in da zaman sprašuješ po njih tudi prebivalce same.

To so tisti načini samovoljnega poimenovanja tujih krajev v nacionalističnem duhu, ki privedejo do smešnosti, kot n. pr. pri krstu Krna. Italijanski topograf je vprašal v prvi vojni domačina, kako se imenuje ta gora. »Krn«, je dobil odgovor in je zapisal v italijanskem pravopisu »Crn« (K je moral zamenjati s C). Pa je prišel še večji modrijan, ki je dobil ukaz, naj ime »Crn« prevede. Nastal je seveda »Nero« in tako je naš Krn dobil uradno ime Monte Nero, čeprav takrat domačini pod Krnom niso vedeli, kje je gora »Nero«.

Spomini iz prve svetovne vojne

... 74 ... V RUSKEM UJETNISTVU ... Inž. J. R. ...

Ošiljene količe smo vkopavali tako globoko, da se jih plug ni dotaknil pri navadno globokem oranju. Za vsako parcelo so bili potrebni 4 količi, v celoti torej znatno nad 1000. Ker smo iz vsakega hrastovega debelca napravili samo 2 količa, redko 3, smo samo v ta namen morali posekati nad 500 hrastičev. — Precej stotin hrastičev pa je bilo potrebnih za ureditev in zlasti kritje oborov — staj, v katerih naj imajo zatočišče krave, ko jih priženejo iz gozda. Prvi mrz v novembru 1916 pa je našel krave še v nepokritih oborih ali stajah. Ker pa je začelo snežiti že nad predvečer in je močno snežilo skozi celo noč, ni bilo zjutraj videti krav, ki so spale stisnjene v kotih, a pokrite s snegom. Mislil sem, da bo po njih, a ni bilo opaziti, da bi posebno trpele. Ko so dobile nekaj otepov ječmene in ovsene slame ter po par večjih zrezkov sveže krmske pese, so se zdele kar korajžne. Ravnatelj mi je rekel že pred

časom, da hočejo vzgojiti zimsko odporno stepno sivo pasmo goveje živine. Kaj pa bo prinašala ta živina? Najbrž toliko, kot sve krave v Indiji.

Brata Fomič sta se vrnila v torek, malo pred poldnem. Pripeljal jih je voznik z lepim parom konj in vozom, na katerega bodo lahko naložili vse svoje blago in Evdokico. Odpeljati se mislijo naslednji dan, v sredo zjutraj, če le uspejo vse urediti. Urediti pa morajo zlasti račune z ravnateljem ter izročiti zapiske z vsem blagom. Starejši brat Matfej je že nekaj mesecev računal z dejstvom, da bodo kar čez noč morali oditi in zato je držal vse v škropuloznem redu. Evdokica mu je pa pomagala in če je tisti površnež od Ivana kaj hotel mešati, ga je strogo zavrnila. Ko je Pavlovec kot ključnik v prisotnosti ravnatelja in mene začel prevzemati, je šlo zelo hitro, ker je bilo vse navedeno v dokumentih. Edino kar bi morali napraviti, a se ni zgodilo, je bilo

točno tehtanje blaga. To se je prevzemalo bolj na oči kot s tehtnico. Če se mi je zdelo, da je kakšnega dragocenejšega blaga manj kot je bilo navedenega v dokumentih, sem rekel ključniku, naj zahteva, da se pretehta. V par slučajih se je izkazalo, da je bilo to zelo upravičeno.

Prav bistvenih razlik pa ni bilo razen pri gorilnem špiritu, katerega je manjkalo od kupljenih 2 veder skoraj pol vedra ali 6 litrov od približno 25. Na preiskavi te točke sva s Pavlovcem posebej vztrajala, ker je bila prodaja pod uradnim nadzorstvom in ga ni bilo kot samo za laboratorijske svrhe. Poleg tega je gorilni špirit strup in zato je bilo najbolj prav, da sva se že vnaprej zavarovala pred kakšno odgovornostjo v slučaju zastrupitve.

Po dolgem klepetanju se je zadeva razčistila in prestopnik je bil Čumak ml., ki pa je priznal šele takrat, ko je oče Čumak st. zastavil svojo avtoriteto. Vse nas pa je zanimalo, kako je bilo naprej s tem ukradenim gorilnim špiritom. Bilo pa je takole:

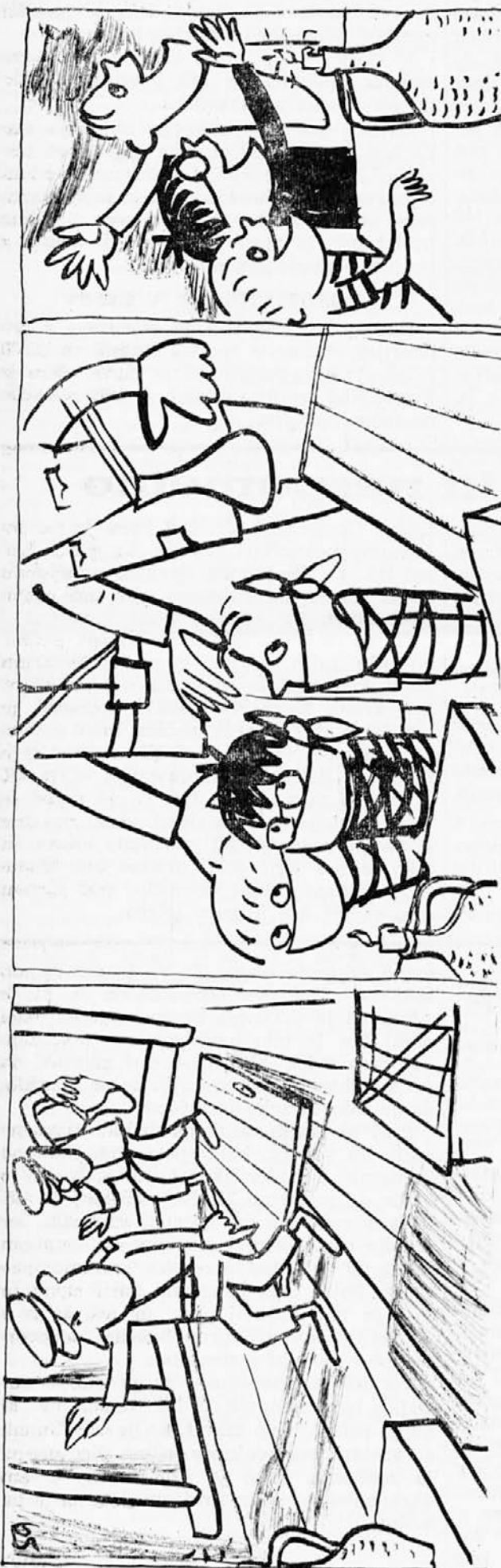
(Dalje)

Srečka na podstrešju

Riše ANDREJ NOVAK

30

Piše TONE FORNEZZI

59. Marko, Danko in Pik so potni od napetega pričakovanja slišali, kako se nekdo motovili prav okrog vrat.

Iznenada pa so začuli presenečen glas:

»Tukaj motri pa sveča gori!«

»Sveča, pa na podstrešju? To vendar ni mogoče!« Nekaj stopinj se je nabralo okraj vrat podstrešne kamre.

Hip zatem je podstrešna kamra zaječala od tre-

ska. Nekdo se je močno zaletel v vrata, ki pa so se upognila, vendar se niso vdala. Zaletel se je še enkrat in majava vrata so zletela s tečajev.

Miličnik in pismoša sta zaprepadena obstala med skrbnostimi podboji.

Brž sta skočila k zavezanim fatičem, ki so brez moči sedeli okrog pletenke z gorečo svečo. Miličnik je potegnil iz žepa oster nož in urno porezal trde vezi. Potem ko so si Marko, Danko in Pik strgali

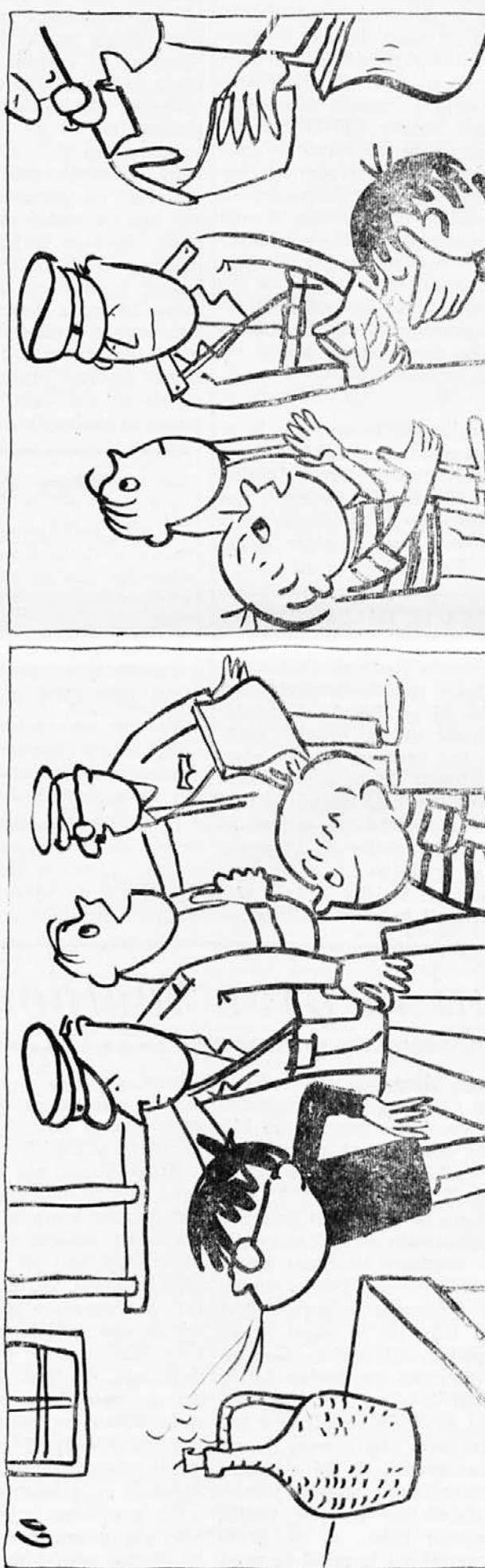
z obrazov še umazane cunje, so se s solzami v očeh krepko objeli.

»Kaj za vruga pa se je dogajalo tod?« je vprašal sedaj miličnik.

»Prav ničesar ne razumem,« je vprašujoče pridal pismoša.

»Rešeni smo, fantje, rešeni smo!« so skorajda v en glas zavpili Marko, Danko in Pik.

»Pazi, sveča!«

60. Danko je kot maček skočil k pletenki in v istem hipu upihnil svečo, ki je že skorajda izginjala v debelem vratu steklenice. Utrnjeno svečo je potegnil iz pletenke. Miličnik je sedaj vzdignil steklenico in poduhal.

»O, ljudje! Saj to je bencin! Poskus trojnega uboja? Zločin! Kaj se je vendar tu dogajalo?« je vpraševal nemirno.

Potem sta Marko in Danko povedala vse. O sreč-

ki, o starem profesorju Polajnarju, o leksikonu in še posebej o Feliksu in Albertu.

»Bil je sploh čudež, da smo vas rešili!«

»Nič ni bil čudež,« je ugovarjal Pik. »Ves živčen sem bil že, ko sem vse popoldne čakal pred hišo na svoja prijatelja. Po miličnike si nisem upal, ker sem mislil, da še brskata na podstrešju, da bi šel pa sam gor, me je bilo pa tudi malo strah, nič ne

tajim. Tedaj sem zagledal poštni nabiralnik

»Zvita glava, zvita bučka!« se je kot v olajšanje gromko zasmeljal pismoša in potegnil iz žepa zmečkan list, na katerem je pisalo s precej kraticimi črkami: NA PODSTREŠJU HISE NEZNANE-GA HEROJA ST. 5 SE DOGAJA NEKAJ STRASNE-GA. — OBVEŠTE TAJKOJ MILIČNIKE! SOS!

»To je vendar Pikova pisava. Poznam jo!« je vzkliknil Danko.

»Moja, da. Počakajte, da povem do konca!«